

LUNDS
UNIVERSITET

Statsansvar och icke-statliga väpnade aktörers ansvar

En studie om staters ansvar för icke-statliga väpnade aktörers
överträdelser av de mänskliga rättigheterna

Sofia Swenson

Avdelningen för mänskliga rättigheter

Historiska Institutionen

Kurskod: MRSG31

Termin: HT2020

Handledare: Mattias Gunnemyr

Omfång: 10500 ord

ABSTRACT

Genom traktat och sedvanerätt inom folkrätten åtar sig stater ansvar och skyldigheter att agera på ett visst sätt gentemot sina medborgare samt andra stater. Det är dock inte alltid staten följer dessa regleringar utan istället inskränker på individers mänskliga rättigheter och därmed går emot internationell rätt. Precis såsom den enskilda individen bär på skyldigheter och ansvar i samhället besitter en stat ansvar att uppfylla och följa bland annat folkrättens regleringar. Ansvar har olika innebörder beroende på hur vi ser på begreppet. Inom juridiken är ansvar en sedvanerätt som berör både individer och statliga organ. Inom filosofin kan ansvar tolkas på diverse sätt och täcka spektrum som juridiken och våra lagar inte gör. Uppsatsen kommer täcka den juridiska såväl som den moraliska aspekten av begreppet ansvar.

Studiens syfte är att undersöka huruvida stater kan hållas ansvariga för icke-statliga väpnade aktörers överträdelser och folkrättskränkningar. Med hjälp av konkreta rättsfall kommer generell och effektiv kontroll att presenteras och problematiseras. Huruvida ansvar kan hänföras staten kommer att introduceras med hjälp av *The Articles of Responsibilities of States for Internationally Wrongful Acts* (ARSIWA) och i synnerhet artikel 8. Vidare undersöker studien två filosofiska teorier om ansvar för att möjliggöra en djupare analys av statsansvar samt generell och effektiv kontroll. Att förena filosofiska ansvarsteorier med juridiken och dess problematik gällande statsansvar och hänförlighet möjliggör för en bredare diskussion samt bidrar till uppsatsens syfte att besvara frågeställningarna. Studien har påvisat att tröskeln om statsansvar i artikel 8 ARSIWA är synnerligen hög. Artikel 8 bör således utvidgas och innefatta generell kontroll och därmed utöka statsansvaret samt möjliggöra att domstolar i större utsträckning kan hänföra ansvar till en stat som har överträtt folkrätten och kränkt de mänskliga rättigheterna.

Nyckelord: Statsansvar, responsibility, state responsibility, folkrätt, icke-statliga aktörer, non-state armed groups, International Law Commission (ILC), ARSIWA, Human Rights, non-state actors

Inledning	4
1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar	5
1.2 Avgränsning	6
1.3 Primär och sekundärmaterial	7
Definitioner	7
2.1 Mänskliga rättigheter:	7
2.2 Ansvar:	8
2.3 Icke-statliga aktörer:	8
2.4 Folkrätt och statsansvar:	9
Litteraturöversikt	10
3.1 ARSIWA, dess uppkomst och innebörd	10
3.2 Effektiv kontroll (Nicaragua v. USA och Bosnia v. Montenegro)	12
3.3 Generell kontroll (The Prosecutor v. Dusko Tadic)	13
Metod och Teori	13
4.1 Metod	14
4.2 Teori	14
4.3 David Miller Distributing Responsibilities	15
4.4 David Miller National Responsibility and Global Justice	17
4.5 Daniel Butt “On Benefiting from Injustice”	19
4.6 Jämförelse mellan teorierna	21
Resultat	22
Diskussion	27
6.1 Bör kraven för ansvar ändras?	27
6.2 Egna tankar	29
6.3 Vidare forskning	30
Käll- och litteraturförteckning	31
7. 1 Litteratur	31
7. 2 Rättsfall	33

1. Inledning

I slutet av 1900-talet i samband med kalla kriget förekommer en ny typ av internationell konflikt och organiserat våld med särskild utgångspunkt i Afrika och Östeuropa. Denna jämförelsevis nya typ av organiserat våld benämns även som *the new wars*¹ och syftar på den icke-statliga väpnade aktörens framgång och involvering i internationell rätt.² År 2001 efter 50 års arbete av FN:s folkrättskommission (ILC) antar ILC *The Articles of Responsibilities of States for Internationally Wrongful Acts* (ARSIWA). ILC består av 34 medlemmar valda av generalförsamlingen. Kommissionens medlemmar besitter en bred expertis inom fältet internationell rätt och är valda av generalförsamlingen för deras personliga kapaciteter och inte som representanter för respektive länder.³ ARSIWA är uppsättning förpliktelser som bland annat innefattar regleringar för huruvida en stat kan hållas ansvarig för överträdelser inom folkrätten samt vilka konsekvenser som medför.⁴ ARSIWA ställer krav på statsansvar och i synnerhet ett krav på effektiv kontroll i frågan hur och när en stat kan hållas ansvarig för en icke-statlig väpnad aktörs överträdelser. I ARSIWA finner vi de grundläggande reglerna för när stater skall hållas ansvariga för överträdelser mot internationell rätt samt de mänskliga rättigheterna, ARSIWA lyfter även fram vad folkrätten säger om statsansvar samt följderna som medför om en stat skulle överträda dess folkrättsliga åtaganden. Stater kan använda sig av icke-statliga väpnade aktörer för att genomföra handlingar å statens vägnar. Ändamålet med att använda sig av en sådan metod kan bland annat vara att staten vill destabilisera en annan stat för egen vinning, exempelvis för att uppfylla särskilda politiska mål. Rättsprocesser gällande just detta har genomförts bland annat i fallen Nicaragua v. United States of America, The Prosecutor v. Dusko Tadic och Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro som alla tre har behandlat statsansvar samt kontroll och styrning.

Kritiken som har riktats till ARSIWA menar främst på att stater inte hålls ansvariga för deras stöd till icke-statliga väpnade aktörer och deras överträdelser i tillräckligt stor utsträckning.⁵ Kravet om effektiv kontroll innebär en hög tröskel för statsansvar vilket kan resultera i att

---

¹ Kaldor, Mary (2012). *New and old wars: organized violence in a global era*. 3:e upplagan. Cambridge: Polity s.1

² Ibid s.2

³ International Law Commission, (2020) *Membership*, <https://legal.un.org/ilc/ilcmembe.shtml> hämtad 2020-12-23

⁴ Crawford, James, (2013) *State Responsibility The General Part*, Cambridge University Press, s.43

⁵ Ibid s.156

stater undkommer ansvar för samverkan med icke-statliga väpnade aktörer. Generell kontroll innebär istället en lägre tröskel och sätter större krav på statsansvar samt kontroll och styrning av icke-statliga väpnade aktörer. Artikel 8 kan enligt vissa kritiker anses otydlig och det råder delade meningar om kraven på effektiv och generell kontroll och vilket krav som är bäst lämpat att tillämpa inom rättspraxis.⁶

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar

På grund av den kritik som har riktats mot *Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts* (ARSIWA) och i synnerhet artikel 8 blir uppsatsens syfte att undersöka och fastställa när en stat kan hållas ansvarig för en icke-statlig väpnad aktörs agerande. Det finns både en juridisk och moralisk dimension av frågan och i dagsläget råder det tvetydiga regleringar gällande detta och syftet blir därmed också att undersöka om dagslägets regleringar gällande stater och icke-statliga väpnade aktörer bör förändras eller inte.

När en stat vidtar en handling som kränker de mänskliga rättigheterna kan vi enkelt besvara ansvarsfrågan, staten skall ta sitt fulla ansvar och detta är något som anges i både artikel 1 och 4 i ARSIWA. När en icke-statlig väpnad aktör kränker de mänskliga rättigheterna med stöd från en stat blir ansvarsfrågan genast komplicerad. Individens rättigheter kan ha kränkts vilket föranleder frågan vilka som under ARSIWA kan hållas ansvariga för detta. Kritik från både stater och författare har riktats mot att ARSIWA och den Internationella domstolen inte håller stater som samverkar med icke-statliga väpnade aktörer ansvariga.⁷ Som tidigare nämnt råder det tvetydiga riktlinjer och kritik har riktats till att definitioner och beskrivningar är i många fall öppna för tolkning.⁸ För att uppfylla syftet med denna uppsats blir frågeställningarna därav;

- När kan en stat hållas ansvarig för en icke-statlig väpnad aktörs överträdelser av de mänskliga rättigheterna?

---

⁶ Cassese, Antonio, (2007) The Nicaragua and Tadić Tests Revisited in Light of the ICJ Judgment on Genocide in Bosnia, *European Journal of International Law*, Vol. 18, Issue 14, p.649-668. s.664-665

⁷ Crawford, James, (2013) *State Responsibility The General Part*, s.85

⁸ Ibid s.93

- Bör de fall en stat kan hållas ansvarig för en icke-statlig väpnad aktörs överträdelser av de mänskliga rättigheterna förändras?

Det finns många teorier om statsansvar och denna uppsats fokuserar på David Miller och hans ansvarsteorier samt Daniel Butts kompletterande principer till Millers teori. Miller presenterar en rad olika principer och modeller om ansvar samt hur och när en aktör bör hållas ansvarig. Butt tillför ytterligare en princip till teorin som möjliggör en djupare diskussion av både Millers ansvarsteori och om begreppen ansvar och statsansvar. Dessa modeller och principer blir användbara i uppsatsens syfte att diskutera ansvar och specifikt staters ansvar samt effektiv och generell kontroll.

1. 2 Avgränsning

Uppsatsen är ämnad att hantera folkrätt och ansvarsfördelning mellan stater och icke-statliga väpnade aktörer. I och med att uppsatsen riktar sig till statsansvar och icke-statliga väpnade aktörer kommer fokus att ligga på artikel 8 kodifierad i ARSIWA. Huvudfokus kommer att röra staters ansvar för icke-statliga väpnade aktörers handlingar. De rättsfall som behandlas kommer att vara avgränsade i den utsträckning att endast de viktigaste aspekterna och bestämmelserna utifrån uppsatsens frågeställningar kommer att presenteras. Uppsatsens resultatdel är avgränsad och behandlar endast litteratur som rör ARSIWA och i synnerhet artikel 8. Uppsatsens teoridel har avgränsat sig i den utsträckning att de endast kommer röra teorier gällande ansvar och närmare bestämt David Miller och Daniel Butts ansvarsteorier. Gällande Miller kommer hans fyra principer om ansvar presenteras tillsammans med sambandsteorin, samarbetsmodellen samt den likasinnade ansvarsmodellen. Daniel Butts ansvarsteori avgränsar sig i och med att den endast kommer beröra hans femte princip och komplement till Millers ansvarsteori. En avgränsning kommer även göras gällande icke-statliga aktörer och endast beröra icke-statliga väpnade aktörer. Distinktionen mellan en icke-statlig aktör och en icke-statlig väpnad aktör kommer att redovisas senare i uppsatsens definitionsavsnitt.

1. 3 Primär och sekundärmaterial

Som redogjorts för i inledningen består uppsatsens primärmaterial av International Law Commission *Draft Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, with commentaries* (ARSIWA). ILC:s kommentarer hjälper till att tyda artiklarna samt bidra med olika tolkningar av ARSIWA. För att få förståelse och kunskap om statsansvar kommer material såsom böcker, artiklar och rättsfall inom området att användas. Jag kommer att använda mig av tre olika rättsfall; Nicaragua v. United States of America, Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro och The Prosecutor v. Dusko Tadic som alla berör ARSIWA och i synnerhet artikel 8, som denna uppsats till stor del centrerar sig kring. Böcker, artiklar och rättsfallen som presenteras i uppsatsen räknas därmed som uppsatsens sekundärmaterial.

2. Definitioner

Det finns flera begrepp som är relevanta för denna uppsats och definitionerna av dessa är inte helt enkla, i detta avsnitt kommer en kort förklaring kring centrala begrepp att förklaras. Detta görs för att få en övergripande kunskap av de begrepp och områden som uppsatsen kommer att behandla. Begreppen som diskuteras är mänskliga rättigheter, ansvar, icke-statliga aktörer samt folkrätt och statsansvar.

2. 1 Mänskliga rättigheter:

Begreppet mänskliga rättigheter kan te sig olika beroende på hur vi tittar på och använder det men begreppet handlar i grund och botten om människosyn och värderingar. Det kan handla om allting från demokrati och internationella rättsregler inom FN till nationella folkhälsofrågor och jämställdhet.⁹ I artikel 1 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna kan vi läsa följande: "Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap." Vi finner en detaljerad förklaring om de mänskliga rättigheterna i FN:s

---

⁹ Arvidsson, Malin, Halldenius, Lena, Sturfelt, Lina, *Mänskliga rättigheter i samhället*, Malmö bokbox förlag, 2018, s.7

deklaration som fungerar som en global överenskommelse med vägledning för bl.a jämlikhet och icke-diskriminering och dessa rättigheter ligger till grund för de internationella lagar om mänskliga rättigheter som vi har idag. En fundamental del i begreppet mänskliga rättigheter handlar om relationen mellan individen och staten. Staten har en skyldighet enligt internationell rätt att respektera, skydda och uppfylla de mänskliga rättigheterna.¹⁰

2. 2 Ansvar:

Ansvar är ett begrepp som används i vardaglig mun såväl som i juridiska sammanhang. Definitionen av ansvar kan te sig olika beroende på hur vi tittar på begreppet och enligt Svenska Akademiens Ordbok beskrivs ansvar som en; “Skyldighet att se till att viss verksamhet fungerar och att ta konsekvenserna om så inte sker.”¹¹ I SAOLs definition om ansvar ser vi en antydning på framåtblickande och bakåtblickande ansvar. En skyldighet att se till att en viss verksamhet fungerar är framåtblickande, och att ta konsekvenserna om så inte sker är bakåtblickande. En individ kan därmed erhålla ett tillbakablickande ansvar och/eller ett framåtblickande ansvar för en händelse. Ansvar kan appliceras på enskilda individer såväl som företag och stater och en individ eller en stat kan hållas moraliskt och/eller juridiskt ansvarig för en händelse. Ansvar är en sedvanerätt inom juridiken och stater erhåller ett ansvar gentemot andra stater genom bland annat R2P-principen (Responsibility to Protect).¹² Staten har ett ansvar att skydda och främja sina medborgares rättigheter och sanktioner medföljer om staten inte ser till att dessa följs och uppnås.¹³ Det finns även en skillnad på att hållas ansvarig och faktiskt vara ansvarig för en händelse. Du kan exempelvis *vara* moraliskt ansvarig för en situation utan att faktiskt *hållas* ansvarig för situationen.

2. 3 Icke-statliga aktörer:

Det finns i många fall en koppling mellan den icke-statliga aktören och staten i form av ideologi, nationalitet eller mottagandet av olika former av stöd. Så länge den icke-statliga

---

¹⁰ United Nations, *The Foundation of International Human Rights Law*, <https://www.un.org/en/sections/universal-declaration/foundation-international-human-rights-law/index.html> hämtad 2020-12-31

¹¹ Svenska akademins ordbok, *Ansvar*, (2009) <https://svenska.se/tre/?sok=ansvar&pz=1>

¹² Moses, Jeremy, *Sovereignty and responsibility power, norms and intervention in international relations*, Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2014, s.53

¹³ Ibid s.56

aktören inte befinner sig under kontroll av staten eller att aktörens handlingar kan hänföras till staten, kommer aktören att betraktas som en icke-statlig aktör.¹⁴ Skilda definitioner om icke-statliga aktörer finns där bland annat privata företag och internationella organisationer alla finner sig under definitionen men denna uppsats kommer däremot att avgränsas och endast behandla icke-statliga väpnade aktörer. Med icke-statlig väpnad aktör menas en organiserad grupp som utför illegala våldshandlingar som ofta riktar mot stater. Terroristorganisationer, rebellgrupper och andra strukturellt organiserade väpnade grupper klassas som icke-statliga väpnade aktörer. Ett exempel på en icke-statlig väpnad aktör är rebellgruppen Contras i Nicaragua vilka mottog finansiellt och militärt stöd från USA. Contras kommer att redogöras för vidare i uppsatsen.¹⁵

2. 4 Folkrätt och statsansvar:

Statsansvar är en fundamental princip i folkrätten. Folkrätten kan ses som ett internationellt regelverk där stater samarbetar och åtar sig genom traktat och sedvanerätt att agera på ett visst sätt gentemot varandra. Folkrättens regleringar syftar även bland annat på att bibehålla universell fred samt uppmuntra fredliga lösningar av konflikter men främst avser de relationer mellan stater. Enligt folkrätten är alla stater suveräna och rättsligt jämställda med varandra. Folkrätten vänder sig även till internationella icke-statliga väpnade aktörer och internationella organisationer som även de besitter rättigheter och skyldigheter under folkrättens regelverk.¹⁶ Överträdelse av förbindelserna gentemot andra stater har kodifierats av International Law Commission (ILC) i *Draft Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts* (ARSIWA).¹⁷ Huruvida en stat kan hållas ansvarig för överträdelse mot internationell rätt lyfts därmed fram i dessa artiklar. Artikel 1 i ARSIWA säger att överträdelse mot internationell rätt skall generera ansvar till den stat som gör sig skyldig till överträdelsen.

---

¹⁴ Lubell, Noam, *Extraterritorial Use of Force Against Non-State Actors*, Oxford University Press, 2010, s.14-15

¹⁵ Clapham, Andrew, *Human Rights Obligations for Non-State-Actors: Where are We Now?*, 2017, *Doing Peace the Rights Way: Essays in International Law and Relations in Honour of Louise Arbour*, Lafontaine, Fannie, Laracque, Francois, s.2

¹⁶ Regeringen, *Folkrätt*, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/folkratt/> hämtad 2020-12-08

¹⁷ Crawford, James, *State Responsibility The General Part*, s. 42-43

3. Litteraturoversikt

Icke-statliga väpnade aktörers överträdelser av de mänskliga rättigheterna täcker ett brett spektrum av ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och stater har flertalet gånger kritiserats och dömts för att ha stöttat icke-statliga väpnade aktörers överträdelser av de mänskliga rättigheterna. Genom att staten stöttar operationer och försörjer aktören i fråga med finansiellt och militärt understöd är de indirekt med och påverkar livet för både civilbefolkning och tjänstemän vilket i vissa fall kan påverka rätten till arbete, mat och vatten samt rätten till sjukvård.¹⁸ Stater kan alltså genom icke-statliga väpnade aktörer utföra brottsliga handlingar och därmed inskränka de mänskliga rättigheterna.

Följande avsnitt kommer presentera vad folkrätten säger om statsansvar och i förhållande till detta kommer tre olika rättsfall gällande just statsansvar, kontroll och styrning att behandlas. Avsnittet kommer delas in i tre kategorier. ARSIWA, dess uppkomst och innebörd. Effektiv kontroll, varav Nicaragua v. United States of America och Bosnia Herzegovina v. Montenegro and Serbia kommer presenteras samt generell kontroll, där målet The Prosecutor v. Dusko Tadic kommer att presenteras. Varför de aktuella rättsfallen har valts är på grund av att de behandlar just kraven om effektiv och generell kontroll. Rättsfallen berör även ARSIWA och i synnerhet artikel 8. Rättsfallen blir högst aktuella för att kunna besvara frågeställningar samt att uppfylla uppsatsens syfte.

3. 1 ARSIWA, dess uppkomst och innebörd

James Crawford undersöker regelverket om statligt ansvar och presenterar detta i sex olika kategorier i *State Responsibility The General Part*. Statsansvar har inte alltid varit ett självklart ämne inom folkrätten och man såg länge på statsansvar utifrån ett teologiskt perspektiv där staten hade fullständig suveräniteten och endast svarade till Gud.¹⁹ Det är inte förrän under andra hälften av 1800-talet som man började utveckla en modern rättslig uppfattning gällande ansvar.²⁰ Det är efter kriget som International Law Commission (ILC) upprättas av generalförsamlingen vars arbete blir att driva en kontinuerlig utveckling och

---

¹⁸ McBeth, Adam, *Every Organ of Society: The Responsibility of Non-State Actors for the Realization of Human Rights*, Hamline Journal of Public Law & Policy, Vol. 30, Issue 1, 2008, pp.33-88, s s.60

¹⁹ Crawford, James, *State Responsibility The General Part*, s.3

²⁰ Ibid s.4

kodifiering av folkrätten.²¹ Den 31 maj 2001 antar ILC *the Articles of Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts* (ARSIWA), en uppsättning av 59 bestämmelser och tillhörande kommentarer, ett resultat av 50 års arbete av ILC.²² James Crawford var själv med i ILC:s utveckling av artiklarna i ARSIWA.²³ Regleringen är inte ett bindande avtal men ger till största del upphov för gällande sedvanerätt.²⁴ Crawford understryker att folkrätten verkar horisontellt mellan både individer, stater och internationella organisationer. Särskilda överträdelser mot mänskliga rättigheter (exempelvis folkmord, krigsförbrytelse, brott mot mänskligheten och tortyr) utträttat av en individ anses strida mot folkrätten och det finns numera internationella domstolar som kan pröva dem som överträder dessa normer.²⁵ Principen om individuellt straffrättsligt ansvar enligt folkrätten implementeras i olika traktat efter Nürnberggrättegångarna och Tokyoprocessen.²⁶ Men frågan huruvida en icke-statlig väpnad aktörs handlingar kan hänföras staten är än mer komplicerad och Crawford menar följande:

These criticisms reflect part of a wider debate concerning the level of control required in customary international law for attribution to occur. ARSIWA Article 8 itself does not specify this, and the field has subsequently divided between the ‘effective control’ test devised by the International Court in Nicaragua [...] and the ‘overall control’ test formulated by the ICTY Appeals Chamber in Tadic.²⁷

En stat fungerar som en företagsenhet och kan inte utföra handlingar och funktioner utan mellanliggande deltagande från andra. Attribution eller hänförelse till staten är den process då internationell rätt fastställer om en fysisk persons eller annan sådan mellanhands handlande kan hänföras staten och därmed ge upphov till ett folkrättsligt ansvar för den aktuella staten.²⁸ För vilka fall en sådan grupp kan anses agera under kontroll eller styrning av en annan stat är emellertid inte givet. Således har två skilda krav, effektiv och generell kontroll, gjorts gällande för när stater kan anses ansvariga för sådana gruppers ageranden. Innebörden av dessa kriterier kommer göras gällande nedan.

---

²¹ Ibid s.34

²² Ibid s.41

²³ University of Cambridge, *Professor James Crawford*, <https://www.law.cam.ac.uk/people/jr-crawford/19> hämtad 2020-12-31

²⁴ Crawford, *State Responsibility The General Part*, s.43

²⁵ Ibid s.79

²⁶ Ibid s.80

²⁷ Ibid s.147

²⁸ Ibid s.113

3. 2 Effektiv kontroll (Nicaragua v. USA och Bosnia v. Montenegro)

Nicaragua v. United States of America är ett rättsfall inom utvecklingen av statsansvarsreglerna och det var i samband med målet som kravet om effektiv kontroll kom att införas.²⁹ Den centrala frågan i målet var huruvida den icke-statliga väpnade aktören Contras agerande kan hänföras till staten, i detta fall USA. USA stärkte rebellgruppen finansiellt, försåg gruppen med militär utbildning och krigsmateriel samt var delaktiga i organisering och bestämmanden om militära operationer.³⁰ Stödet som Contras mottog från USA möjliggjorde Contras operationer vilket satte gruppen i en fullständig beroendeställning i förhållande till staten.³¹ Den avgörande frågan för huruvida Contras agerande kunde hänföras till USA var omfattningen av det stöd gruppen erhöll från USA samt dess omfattande beroendeförhållande. Det är inte överträdelsens karaktär som är avgörande i rättsfall gällande kontroll och styrning utan det som är avgörande är huruvida aktören i fråga har agerat i enlighet med staten och statens direktiv och organisering.³² Trots gruppens beroendeförhållande till statens finansiering och militära stöd kunde ICJ inte likställa gruppen med ett statligt organ. Domstolen ansåg följaktligen att den generella kontroll USA hade över gruppen ej var tillräckligt för att hänföra Contras ageranden till USA. Enligt domstolen skulle USA behövt ha effektiv kontroll och därmed styrt över gruppen samt överträdelserna för att rättsligt ansvar skulle kunna tillskrivas staten.³³ Detta mål skulle komma att påverka utvecklingen av artikel 8 i ARSIWA och man skulle även komma att hänvisa till kravet på effektiv kontroll i målet Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro. Fallet uppstod från samma konflikt som Tadic som kommer presenteras nedan och frågan var huruvida FRY (Federal Republic of Yugoslavia) och Serbien var ansvariga för folkmord genomfört av bosnisk och serbisk militär under Bosnienkriget.³⁴ Domstolen menade i likhet med Nicaragua v. United States of America att icke-statliga väpnade aktörers överträdelser skall vara hänförliga till staten om gruppen i fråga står under en effektiv kontroll i förhållande till staten.³⁵

---

²⁹ Talmon, Stefan, *The Responsibility of Outside Powers for Acts of Secessionist Entities*, International and Comparative Law Quarterly, Vol. 58, Issue 3, 2009, pp. 493-518, s.497-498

³⁰ Ibid s.499

³¹ Ibid s.500

³² Crawford, James, *The International Law Commission's Articles on State Responsibility: Introduction, Text and Commentaries*, Cambridge University Press, 2002, art.8

³³ Nicaragua v. United States of America, s.115

³⁴ Crawford, *The International Law Commission's Articles on State Responsibility: Introduction, Text and Commentaries*, s.154

³⁵ Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro, s.116

3. 3 Generell kontroll (The Prosecutor v. Dusko Tadic)

En ny tolkning av kontroll gjorde Jugoslavientribunalen i målet The Prosecutor v. Dusko Tadic.³⁶ I fallet menade tribunalen att de bosnisk-serbiska militärstyrkorna inte befann sig under fullständig kontroll av den Jugoslaviska staten. Tribunalen ansåg följaktligen att en stat skall hänföras ansvar för en icke-statlig väpnad aktörs överträdelse om staten utövar någon form av kontroll över den icke-statliga väpnade aktören. Graden av kontroll kan variera beroende på omständigheterna i de individuella fallen.³⁷ Detta för att staten inte skall använda sig av enskilda individer eller grupper för att på så sätt undkomma ansvar.³⁸ Tribunalen gör gällande att en differentiering mellan enskilda individer som agerar för en stats räkning och individer som utgör en hierarkisk strukturerad organisation, så som en militär enhet eller rebellgrupp bör göras. En organiserad grupp skiljer sig avseendevärt från en individ i den bemärkelse att gruppen har en struktur, kommandokedja och en uppsättning regler samt yttre symboler för auktoritet, något som den enskilda individen saknar. Vanligtvis agerar inte en gruppmedlem på egen hand utan i enlighet med gruppen då denne är underkastad gruppens struktur och regler. Följaktligen för att ansvar för icke-statliga väpnade aktörers överträdelser skall vara hänförliga till staten bör gruppen som helhet stå under statens generella kontroll över gruppen.³⁹ Tribunalen menar att statens finansiering och militära support till en icke-statlig väpnad aktör inte alltid krävs för bevis för att kunna hänföra ansvar till staten. Statliga instruktioner för särskilda operationer utförda av icke-statliga väpnade aktörer är inte nödvändigt för att en stat skall hållas ansvarig för detta och Jugoslavientribunalen hävdar att statens generella kontroll är tillräcklig.⁴⁰

4. Metod och Teori

I följande avsnitt kommer först behandla den metod som har valts för uppsatsens studie för att sedan gå vidare till uppsatsens teorier. Två ansvarsteorier som båda är författade av

---

³⁶ The Prosecutor v. Dusko Tadic, s.47

³⁷ Ibid s.48

³⁸ Ibid s.47

³⁹ Ibid s.49

⁴⁰ Ibid s.56

statsvetaren David Miller kommer att presenteras samt en teori utvecklad av Daniel Butt som kan ses som ett svar på och komplement till Millers teori.

4. 1 Metod

Genom att djupdyka i statsansvar och huruvida ansvar kan hänföras staten får vi en djupare förståelse för hur man kan och bör agera i olika rättsliga situationer samt om kraven för ansvar bör ändras. Med hjälp av de tre rättsfall som har använts tillsammans med filosofiska teorier och om ansvar får vi två olika infallsvinklar på statsansvar och hänförlighet. Den juridiska delen av uppsatsen tillför fakta och verkliga företeelser samtidigt som de filosofiska och moraliska avsnitten i uppsatsen förser uppsatsen med en djupare förståelse och nya infallsvinklar på statsansvar och ansvarsfördelning. Millers teori om ansvar tillför en bredare synvinkel på ansvar samt möjliggör en filosofisk diskussion om statsansvar, styrning och kontroll. Daniel Butts vidareutveckling av Millers ansvarsteori medför ytterligare perspektiv på ansvar och det är något som i sin tur möjliggör en mer omfattande diskussion om staters ansvar för icke-statliga väpnade aktörers ageranden.

I och med att det är en minimal och till viss del begränsad metod finns det brister med att gå tillväga på detta sätt. Uppsatsen hade kunnat genomgå en mer omfattande litteraturstudie och inkludera fler teoretiker och författare för att få en djupare förståelse för ansvar och framför allt statsansvar. Teorierna som är valda för uppsatsen omfattar moralisk ansvarsfördelning och är utformade så att de är applicerbara på individnivå. Miller och Butt nämner inte statsansvar i deras teorier men i och med att de båda presenterar och problematiserar begreppet ansvar samt har välutvecklade teorier anses de enligt min mening vara högst aktuella och applicerbara för att uppfylla uppsatsens syfte. Sammanfattningsvis hade uppsatsens material kunnat utvidgats för att få en mer innehållsrik resultatdel med fler perspektiv och teorier. Den valda metoden var däremot mest ändamålsenligt för uppfyllandet av uppsatsens syfte och ytterligare sätt att hämta information och underlag torde inte ha förändrat uppsatsens slutsatser.

4. 2 Teori

David Miller har utvecklat två olika teorier om ansvarsfördelning med hjälp av både modeller och principer och dessa kommer att redogöras för i detta avsnitt. Varför just dessa teorier har

valts för denna uppsats är på grund av att Miller redogör för teorier som hanterar ansvar både på individnivå såväl som på nationell nivå. Millers redogörelse om individuellt och nationellt ansvar är användbart i uppsatsens analys och diskussion för att närmare förstå både individuellt ansvar och kollektivt ansvar. Med hjälp av två olika ansvarsteorier möjliggör de en djupare förståelse om ansvar vilket i sin tur leder till en bättre förståelse om internationellt ansvar och närmare bestämt statsansvar. Daniel Butts teori har även inkluderats eftersom han vidareutvecklat Millers första teori och försett den med ytterligare principer. Butts komplement till Millers teori är användbara i avseendet att den kan besvara oklarheter eller frågor i samband med Millers teori.

4. 3 David Miller *Distributing Responsibilities*

I *Distributing Responsibilities* skriven av David Miller analyserar Miller frågan om fördelning av ansvar mellan olika aktörer på internationell och nationell nivå och lanserar en modell för ansvarsfördelning baserat på fyra grunder: kausalt ansvar, moraliskt ansvar, kapacitetsprincipen och gemenskapsprincipen.⁴¹ Med hjälp av att kombinera dessa grunder skapar Miller en sambandsteori som möjliggör en analys av ansvarsfördelning och vem eller vilka som bör tilläggas ansvar. Millers fyra grunder kommer att presenteras nedan:

1. Kausalt ansvar innebär en distribuering av ansvar till en aktör vars medverkan har orsakat uppkomsten av en situation. En aktör kan bära på ett kausalt ansvar utan att hållas moralisk skyldig då en aktör kan ha orsakat en situation utan intention eller att ha kunnat förutse konsekvenserna. Trots att aktören orsakat en situation betyder det alltså inte att denne har ett ansvar att hjälpa till eller ta hand om konsekvenserna då denne har agerat legitimt.⁴²
2. Moraliskt ansvar kräver en bedömning av aktörens uppförande. Vi bör ställa oss frågan om huruvida aktören kunde förutspå uppkomsten av händelsen och om denne var med och bidrog till att situationen i fråga uppstod. Aktören kan dessutom hållas moraliskt ansvarig om denne inte förhindrade att situationen inträffade.⁴³

---

⁴¹ Miller, David, *Distributing Responsibilities*, *Journal of Political Philosophy*, 2001, Vol.9 Issue 4 s.453-454

⁴² *Ibid* s.455

⁴³ *Ibid* s.459

3. Kapacitetsprincipen menar på att skyldighet och ansvar skall fördelas till de aktörer som har störst kapacitet att hjälpa till.⁴⁴ Miller utvecklar kapacitetsprincipen ytterligare och delar in den i två grupper. Den ena tar fasta på effektiviteten hos aktören att stå till tjänst och den andra utgår från bekostnad för aktören att anta ansvar. Trots att aktör A är mer effektiv jämfört med aktör B, innebär inte det att aktör A skall ha skyldighet att ingripa om kostnaden för aktör A är avsevärt högre än aktör B. Miller understryker att effektivitet måste vägas mot bekostnad för att kunna bestämma vem som är bäst lämpad, alltså har störst kapacitet att hjälpa till.⁴⁵
4. Gemenskapsprincipen är den fjärde och sista principen som Miller tar upp. Den innebär att aktören och den part som är i behov av hjälp skall ingå i en gemenskap i form av kollegor, familj, nationstillhörighet etc. "By forming ourselves into a group to make the expedition, we create the kind of relationship that generates special responsibilities..."⁴⁶ Man är skyldig att ta hand om dem inom sin grupp ex. kulturellt, historiskt eller politiskt. När vi delar denna gemenskap bär vi på ett ansvar att ställa upp och hjälpa dem individer som befinner sig inom samma grupp och gemenskap.⁴⁷

Miller konstaterar att ingen av dessa principer räcker att appliceras var för sig utan måste kompletteras med varandra. Denna pluralistiska metod kallar Miller för sambandsteorin eller "connection theory."⁴⁸ Vidare diskuterar Miller de fyra principerna och fastställer att kausalt ansvar och moraliskt ansvar båda är för begränsade för att kunna appliceras separat på ett fall. När vi talar utifrån kausalt och moraliskt ansvar ställer vi oss frågan "Vem är ansvarig för denna händelse?" men vi ställer oss aldrig frågan "Vem är bäst lämpad att avhjälpa situationen?", viktiga perspektiv i ansvarsfördelning glöms bort i applicerandet av dessa två principer eftersom de endast ser till dåtiden. Även kallat ett bakåtblickande ansvar.⁴⁹ Att förena dessa två principer med kapacitetsprincipen vore därmed fördelaktigt då den behandlar nutiden, något som de andra principerna saknar. Miller belyser därmed ytterligare ett exempel på principernas otillräcklighet att appliceras ensamma på ett fall och betonar vikten av att komplettera dem för att kunna göra en rättfärdigad bedömning av ansvarsfördelning. Inte

---

⁴⁴ Ibid s.460

⁴⁵ Ibid s.461-462

⁴⁶ Ibid s.462

⁴⁷ Ibid s.462-463

⁴⁸ Ibid s.468

⁴⁹ Ibid s.460

heller kan gemenskapsprincipen appliceras på egen hand då även den har sina brister, den kan inte härleda ansvar om det inte finns ett specifikt band mellan aktör och den eller de som befinner sig i behov.⁵⁰

Miller gör en distinktion mellan omedelbart och slutgiltigt ansvar. När individer befinner sig i fara eller nöd bör vi identifiera aktörerna som är bäst lämpade att omedelbart avhjälpa situationen. Dessa aktörer behöver däremot inte vara de aktörer som bär på ansvaret i längden. Aktör A bär på omedelbart ansvar att hjälpa P eftersom aktör A anses ha bäst medel att omedelbart hjälpa till men slutgiltigt ansvar faller istället på aktör B som bär på moraliskt ansvar för aktör P. Aktör B kan dessutom behöva kompensera A för de resurser och de oförutsedda kostnader som hjälpinsatsen för aktör P innebar. Kapacitetsprincipen blir därmed relevant när vi talar om vem som skall attribueras omedelbart ansvar. Moraliskt och kausalt ansvar blir relevanta när vi istället talar om slutgiltigt ansvar. Miller exemplifierar detta genom att beskriva en förälder vars barn råkar ramla ner i en flod, föräldern i fråga kan däremot inte simma. Omedelbart ansvar faller därmed på en förbipasserande som faktiskt kan simma och rädda barnet. Föräldern är ytterst ansvarig för barnets hälsotillstånd samt för eventuella skador som kan ha inträffat på den förbipasserande under tiden då denne räddade barnet.⁵¹ Huvudfokus för Millers sambandsteori ligger i att kunna kombinera de fyra principerna med varandra för att på så sätt hänföra ansvar till en aktör på ett sådant rättfärdigat sätt som möjligt.

4. 4 David Miller *National Responsibility and Global Justice*

Miller motiverar och undersöker specifikt en modell om nationellt ansvar i *National Responsibility and Global Justice* där han utvecklar två modeller för kollektivt ansvar, den så kallade likasinnade modellen och samarbetsmodellen.⁵² Miller beskriver nationellt ansvar som en form av kollektivt ansvar och använder de två modellerna för att undersöka när nationer kan hållas ansvariga.⁵³ Den likasinnade modellen syftar på grupper som har gemensamma mål och synpunkter vilket därmed gör att gruppen agerar i gemenskap, i gott och ont med stöd från varandra och gruppen som totalitet. Individer agerar olika i olika

---

⁵⁰ Ibid s.461-463

⁵¹ Ibid, s.468

⁵² Miller, David, *National Responsibility and Global Justice*, Oxford University Press 2007, s.114

⁵³ Ibid s.124-125

situationer, oavsett om du uppträder tillsammans med en gemenskap eller inte. Individer i en gemenskap kommer inte alltid agera enhetligt med varandra då vissa kan vara mer drivande medans andra kan inta en mer passiv roll. Miller menar på att vi utifrån den likasinnade modellen, inte har möjlighet att peka ut specifika individer för en händelse utan vi måste istället tilldela ansvaret på hela gruppen.

...they are groups whose members interact in such a way that even those who play no direct role in producing the outcome that concerns us may nonetheless properly be brought within the scope of collective responsibility.⁵⁴

Miller exemplifierar den likasinnade modellen genom att beskriva en folkhop som terroriserar och invaderar ett bostadsområde. Gruppmedlemmarna agerar olika, vissa attackerar personer och egendomar medans andra intar en passiv roll och fungerar som aktivister som triggar igång och bidrar till gruppens allmänna inställning och atmosfär.⁵⁵

Millers samarbetsmodell ämnar istället att varje individ i en grupp skall hållas ansvarig vid en händelse. De har alla ett individuellt ansvar för gruppens agerande och bör därmed vara redo att individuellt hållas ansvariga för gruppens beslut och handlingar samt vara beredda att åtgärda situationen.⁵⁶ Miller exemplifierar detta med hjälp av ett företag som genom dess arbete orsakar miljöförstöring och detta är något som de anställda på företaget är medvetna om. De anställda väljer att aktivt fortsätta med arbetet trots att arbetet har stora negativa effekter på miljön. Med detta påstår Miller att de anställda bär på ett kollektivt ansvar för den miljöförstöring som företaget orsakar. Vidare menar Miller att de anställda som helhet har ett ansvar att städa upp efter sig, inklusive de anställda som möjligtvis inte höll med beslutet om att fortsätta arbetet.⁵⁷ Det är viktigt att betona att Miller skiljer på begreppen “statsansvar” och “nationellt ansvar”. Redogör vi för stater som agerar å nationens vägnar så blir kollektivt ansvar lättare att fastställa. Miller säger själv:

---

⁵⁴ Ibid s.117

⁵⁵ Ibid s.118

⁵⁶ Ibid s.119

⁵⁷ Ibid s.119

It becomes difficult to show how individual people can share in the responsibility to compensate those whom the state they belong to has harmed, whereas if we treat states as acting on behalf of nations, such collective responsibility will be easier to establish.⁵⁸

Med hjälp av att skilja på stat och nation möjliggör det för processen att hålla nationer ansvariga för åtgärder som utförts av stater som inte längre finns, exempelvis det tyska folkets fortsatta ansvar för handlingar som utförts av Nazistregimen som avsattes och ersattes 1945.⁵⁹ Miller karakteriserar en nation som en gemenskap av människor som delar identitet och offentlig kultur och som besitter särskilda skyldigheter gentemot varandra. Staten är istället en formell organisation som innefattar regeringar och lagstiftande organ.⁶⁰ Modellerna går att applicera på ett brett spektrum av kollektiv. De är inte bara avgränsade till att kunna appliceras på nationer utan går att kopplas till både företag och folkmassor.⁶¹ Miller hävdar att vi är berättigade att hålla nationer ansvariga när de visar på likasinnade grupper och/ eller samarbetsmetoder.⁶² Modellerna hjälper oss att förstå på vilka grunder och villkor ansvar kan hänföras, vilket är hjälpsamt i undersökningen för denna uppsats. Trots att Miller fokuserar på nationer och inte stater som är uppsatsens primära fokus är hans teori öppen för tolkning. Miller må tala om "national responsibility" men i och med att uppsatsen centrerar kring stater och staters ansvar kommer Millers teori att kopplas till just det, statsansvar och inte nationellt ansvar.

4. 5 Daniel Butt "On Benefiting from Injustice"

I artikeln "On Benefiting from Injustice" ställer sig Daniel Butt till viss del kritisk till David Millers första teori och text i "Distributing Responsibilities" och mer specifikt hans fyra principer. Sambandsteorin har sina brister och Butt menar på att en femte princip krävs för att sambandsteorin skall bli komplett. Till följd av detta argumenterar Butt för ytterligare en ansvarsgrund i Millers sambandsteori, närmare bestämt att ansvar uppstår som en konsekvens av att man gynnas av en orättvisa eller att man gynnas på bekostnad av andras lidande.⁶³

"This article examines, and defends, the claim that agents can acquire rectificatory

---

⁵⁸ Ibid s.112

⁵⁹ Ibid s.105-106

⁶⁰ Ibid 105

⁶¹ Ibid s.113

⁶² Ibid s.114

⁶³ Butt, Daniel (2007) "On Benefiting from Injustice". *Canadian Journal of Philosophy*, vol. 37, nr. 1, p.129-152, s.131

obligations through involuntarily benefiting from acts of injustice.”⁶⁴ En stat eller annan aktör som gynnas av andra stater eller aktörers lidande skall enligt Butt hänföras ansvar. Trots att en aktör inte direkt har orsakat en situation kan ansvar likväl hänföras om aktören gynnas av situationen i fråga. Butt själv exemplifierar detta genom att förklara de ansvar som än idag vilar på västvärldens axlar för de erövringar som skedde under kolonialismen. Att västvärlden än idag gynnas av kolonialismen är absurt men sant och är i allra högsta grad en legitim anledning för att hålla särskilda nationer ansvariga samt begära kompensation till de drabbade länderna och dess folk.⁶⁵ Butt menar att om aktör A är moraliskt ansvarig för en situation som har drabbat och orsakat lidande för aktör B så besitter aktör A en skyldighet att kompensera aktör B för de lidande och orättvisor som denne har utsatts för. Skulle aktör A däremot inte ha möjlighet eller inte är villig att kompensera aktör B för dess lidande så faller ansvaret på den eller de aktörer som dragit nytta av situationen och lidandet av aktör B.⁶⁶ Går vi tillbaka till västvärldens gynnande av kolonialismen kan vi därmed utläsa att de nationer som är moraliskt ansvariga bör och skall ta ansvar för den imperialism och det förtryck som de drabbade länderna utsattes för. Skulle de ansvariga nationerna i fråga däremot inte gå med på detta skall skyldigheten för kompensation istället hänföras till de nationer som även de gynnas av kolonialismen.⁶⁷ Butts femte princip för med sig viss problematik och Butt själv anser att den är svår att implementera rättsligt. Hänförandet av ansvar till aktörer som inte är direkt moraliskt ansvariga utan istället har gynnats av situationen menar Butt är mer en fråga om moraliskt ansvar snarare än en rättslig skyldighet.⁶⁸ Butt formulerar det själv såsom:

This is not, of course, to say that the question is not a matter of public policy, but simply that it becomes a moral and political question, of what ought to be done in policy terms, rather than of what one has to do in order to fulfill one's legal obligations.⁶⁹

Butts teori och femte princip kan vara svår att applicera i frågan om huruvida stater kan hållas ansvariga för icke-statliga väpnade aktörers överträdelse av de mänskliga rättigheter men i och med att Butt utvecklar och förser Millers teori med ytterligare aspekter är den femte principen viktig att inkludera i diskussionen gällande ansvar.

---

⁶⁴ Ibid s.131

⁶⁵ Ibid s.130

⁶⁶ Ibid s.143

⁶⁷ Ibid s.147

⁶⁸ Ibid s.150

⁶⁹ Ibid s.150

4. 6 Jämförelse mellan teorierna

I *National Responsibility* talar Miller om bakåtblickande ansvar, något man starkt kan koppla till kausalt och moraliskt ansvar. Det handlar inte om vem som skall reda ut ett problem utan vems fel något faktiskt är. Det är väsentligt att kunna peka ut individuella aktörer och stater vid folkrättskränkningar och med hjälp av bland annat en bakåtblickande metod kan vi komma till roten med vem som faktiskt skall hållas ansvarig. Huvudfokus här ligger inte i att hitta den aktör som är bäst lämpad att handskas med en situation utan vem som faktiskt är ansvarig och därmed skall ta itu situationen. I *Distributing Responsibilities* talar Miller istället om vem som är bäst lämpad att ställa en situation till rätta samt ta hand om konsekvenserna och detta kan därmed kopplas till ett framåtblickande ansvar. Millers två teorier kan vid första anblick verka tämligen lika men när vid jämförelse med med varandra kan vi genast se att de speglar på helt olika saker. Millers fyra principer riktar sig förvisso till största del till individen och ansvar på en individnivå men det kringgår inte att principerna inte är intressanta att inkludera i uppsatsen. Millers principer dissekerar begreppet ansvar och fördelar det i olika kolumner, kolumner som gör att vi enklare förstår oss på just ansvar och de olika dimensionerna av begreppet. Genom att dela upp teorin i principer får vi svart på vitt vilka grunder vi kan använda oss av vid attribuering av ansvar.

Daniel Butts femte princip menar som ovan anført att ansvar för konsekvenser och kompensation även skall hänföras aktörer som gynnats av situationen och därmed gått med vinst på bekostnad av andra.⁷⁰ Precis som Miller förespråkar Butt bland annat en ansvarsfördelning aktörer sinsemellan och betonar vikten av att belysa alla aktörers medverkan vid en händelse. Butts femte princip tar fasta på moral och aktörers moraliska ansvar för individer eller andra aktörers lidande. Butt belyser de utomstående aktörerna som direkt gynnas av en situation och därmed är med och indirekt påverkar livet för de drabbade i en situation. Butts femte princip är en viktig aspekt av begreppet ansvar och han tillför ett nytt synsätt som Miller inte diskuterar. Med hjälp av Butts komplementa teori får vi inte bara en vidareutveckling av Millers sambandsteori men också en mer omfattande förståelse för begreppet ansvar.

---

⁷⁰ Ibid s.150

5. Resultat

Artikel 8 i ARSIWA menar som tidigare nämnt att ansvar för en icke-statlig väpnad aktör är hänförlig staten om en effektiv kontroll har utövats över gruppen. Den effektiva kontroll sätter därmed den väpnade gruppen i en fullständig beroendeställning till staten. Förespråkare för generell kontroll menar att tillämpningen av ett kriterium om effektiv kontroll i enlighet med domstolen i Nicaragua v. United States of America sätter en synnerligen hög ribba för ansvar vilket kan medföra att hänförande av ansvar i vissa fall kan visa sig vara nära omöjlig.⁷¹ Följaktligen menar de att en förändrad tolkning av artikel 8 är nödvändig för att skapa en mer flexibel standard gällande styrning och kontroll. Som svar på detta har kritik riktas till en utvidgning av artikel 8 där sannolikheten för att stater hålls ansvariga för något de faktiskt inte gjort ökar. Generell kontroll skulle därmed enligt dessa kritiker bli alldeles för bred och tvetydig.⁷² Kimberley Trapp diskuterar kontroll i *State Responsibility for international terrorism* och gör gällande att en konstlad utvidgning av artikel 8 medför problematik och kommer göra mer skada än nytta och hon säger själv följande;

... holding states responsible as a matter of law for more than they are responsible for as a matter of fact will certainly not encourage more reliance on the regime of state responsibility as a mechanism for re-establishing the primary legal relationship between injured and wrongdoing states.⁷³

Snarare än att utvidga artikel 8 skulle en lösning enligt James Crawford vara att använda sig av och förlita sig på de primära normerna inom folkrätten för att attribuera icke-statliga väpnade aktörers ageranden till staten⁷⁴ Den internationella domstolen i Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro instämde i denna kritik och menade på att det strider mot de fundamentala statsansvarsprinciperna att attribuera ansvar till stater för oberoende handlingar och privatpersoners ageranden.⁷⁵ Stater omfattas av en sedvanlig skyldighet att förebygga och förhindra terroristhandlingar som planeras och genomförs inom statens egna gränser. Staten skall inte tillåta att dess territorium används för handlingar riktade mot andra stater som strider mot folkrätten. Skyldigheterna omfattar inte bara terroristhandlingar på

---

⁷¹ Crawford, *State Responsibility The General Part* s.156

⁷² Ibid s.157

⁷³ Trapp, Kimberley. M, *State Responsibility for International Terrorism*, Oxford University Press, 2011, s.61

⁷⁴ Crawford, *State Responsibility The General Part*, s.158

⁷⁵ Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro, s.117

egen mark utan rymmer även de situationer där stater utövar fullständig jurisdiktion över ett annat område.⁷⁶ Crawford menar att de skyldigheter och de primära normer som redan existerar inom folkrätten specifikt gällande terroristhandlingar är av en betydligt bredare formulering än den generella kontrolltribunalen i fallet *The Prosecutor v. Dusko Tadic* menade på.⁷⁷ Samma skyldighet omfattar stater i de fall där folkmord kan bevisas och detta var grunden på vilken Serbien och Montenegro så småningom ansågs vara ansvariga för trots domstolens avslag gällande direkt ansvar enligt artikel 8 ARSIWA.⁷⁸ Ytterligare en grund på vilken stater kan hållas ansvariga för icke-statliga väpnade aktörers ageranden diskuterades i *Nicaragua v. United States of America*. Även om det var brist på effektiv kontroll från USA:s håll så kunde USA hållas ansvariga enligt våldsförbudet i FN-stadgan artikel 2 punkt 4 och genom det stöd och den militära träning och beväpning som USA bidrog med.⁷⁹ En konstlad utvidgning av artikel 8 kan få till följd att stater hålls ansvariga för oberoende terroristhandlingar som sker inom statens territorium. Crawford menar själv, med bakgrund i de primära normer som redan förbjuder stöd för terroristhandlingar att Bosnien och Nicaraguas test för effektiv kontroll är onödig och till och med kontraproduktiv.⁸⁰

I motsats till Crawford ställer sig Antonio Cassese kritisk till kravet om effektiv kontroll i artikeln "The Nicaragua and Tadić Tests Revisited in Light of the ICJ Judgment on Genocide in Bosnia." Cassese menar på att det omfattande stöd som stater tillhandahåller icke-statliga väpnade grupper är en frekvent och farlig metod. Det kan leda till internationella väpnade konflikter och i värsta fall innebära allvarliga hot mot internationell säkerhet och fred. Så länge internationell rätt erhåller ett krav om effektiv kontroll kommer stödjande stater inte hållas ansvariga för överträdelser av folkrätten samt de mänskliga rättigheterna, något som ett samarbete med icke-statliga väpnade grupper ofta faktiskt innebär.⁸¹ Cassese tar upp ännu ett problem inom internationella relationer nämligen terroristgruppers stöd från stater. Att bedöma huruvida våldsamma handlingar utförda av terrorgrupper kan hänföras stater som stödjer terrorism blir genast komplicerat om ett krav på effektiv kontroll tillämpas. En tillämpning av effektiv kontroll på sådana åtgärder skulle visa sig mycket krävande och dessutom väcka allvarliga bevisproblem. Hur skall en domstol exempelvis bevisa att en

---

⁷⁶ Crawford, *State Responsibility The General Part* s.158

⁷⁷ *Ibid* s.160

⁷⁸ *Ibid* s.158

⁷⁹ *Ibid* s.159

⁸⁰ *Ibid* s.161

⁸¹ Cassese, Antonio, *The Nicaragua and Tadić Tests Revisited in Light of the ICJ Judgment on Genocide in Bosnia*, s.665

terrorgrupp handlat enligt instruktioner eller under specificerad kontroll från staten på ett sådant sätt att det antyder att staten har utövat effektiv kontroll över gruppen? Terrorgrupper är experter på att mörklägga och dölja bevis på sådant och de har i många fall ett omfattande kontaktnät med enheter och tjänstemän i flera olika stater. Det gör det nästintill omöjligt för en domstol att bevisa huruvida en stat har utövat effektiv kontroll över en terrorgrupp. Som svar på detta föreslår Cassese:

If one instead relies upon the ‘ overall control ’ test, it suffices to demonstrate that certain terrorist units or groups are not only armed or financed (or also equipped and trained) by a specific state or benefit from its strong support, but also that such state generally speaking organizes or coordinates or at any rate takes a hand in coordinating or planning its terrorist actions (not necessarily each individual terrorist operation).⁸²

Tillämpas ett krav på generell kontroll så räcker det med bevis på att staten samordnar med gruppen och/ eller organiserar operationer generellt. Cassese tar vidare upp problematiken gällande internationella fredsbevarande organisationer och eventuella kränkningar av de mänskliga rättigheterna inom en sådan organisation.⁸³ När en sådan överträdelse inträffat uppstår frågan om huruvida ansvaret för överträdelserna skall hänföras organisationen i fråga eller den stat som organisationen tillhör. Cassese menar att det är svårt att fastställa om det är staten eller den internationella organisationen som har gett de instruktioner och direktiv som drivit organisationen till att överträda folkrätten. Även i ett sådant fall menar Cassese att ett krav på generell kontroll är bäst lämpad att tillämpas. En generell kontroll skulle möjliggöra att ansvar hänförs till den aktör som utövat en global och allmän kontroll över organisationen och dess medlemmar.⁸⁴ Cassese förespråkar en utvidgning av artikel 8 samt ett krav på generell kontroll och ställer sig därmed i motsats till James Crawfords åsikter om generell och effektiv kontroll.

Appliceras Millers principer på statsansvar och mer specifikt på generell och effektiv kontroll kan man konstatera att teorin talar för en generell kontroll. Enligt Miller (2001) krävs det att en stat har orsakat en situation, är moraliskt ansvarig, har kapacitet att hantera konsekvenserna eller ingår i en särskild gemenskap för att hållas ansvarig för en icke-statlig

---

⁸² Ibid s.666

⁸³ Ibid s.666

⁸⁴ Ibid s.667

väpnad aktörs överträdelser.⁸⁵ Miller förespråkar en ansvarsteori som borde leda till ansvar i fler fall än både effektiv och generell kontroll då stater kan komma att hållas ansvariga för icke-statliga väpnade aktörers ageranden trots avsaknad av någon sorts form av styrning eller kontroll från statens sida. Istället kan ansvar etableras om staten inte förhindrade situationen från att uppstå. Miller menar att en stat kan bära på ett kausalt ansvar utan att hållas moraliskt ansvarig, något som kan vara ett problem i frågan gällande hänförelse av ansvar. En stat kan alltså ha orsakat en situation genom att exempelvis stött en icke-statlig väpnad aktör men mena på att de inte varit medvetna om handlingens konsekvenser och enligt Miller därmed kringgå moraliskt ansvar. Dock skulle ett moraliskt ansvar även innebära att staten tordes veta bättre och inte agerat på just det sättet och därmed attribueras ansvar. En effektiv kontroll kräver att en stat utövar fullständig styrning och kontroll över en icke-statlig väpnad aktör för att ansvar skall hänföras, något som är svårt att förespråka utifrån Millers ansvarsteori. Teorin har en betydligt lägre tröskel jämfört med kravet på effektiv kontroll och det skulle därmed krävas en utvidgning av artikel 8 ARSIWA för att Millers teori skulle vara användbar i frågan gällande styrning och kontroll. Utifrån Miller skulle artikel 8 därmed innebära fler fall där stater hålls ansvariga för icke-statliga väpnade aktörers överträdelser och kränkningar mot de mänskliga rättigheterna.

Enligt Miller (2007) innebär samarbetsmodellen att alla individer i en grupp bör hållas enskilt ansvariga för gruppens agerande. Detta är synnerligen svårt att applicera på stater då det är svårt att peka ut specifika individer vid en överträdelse. Statsansvar hänförs staten som helhet och inte till enskilda individer. Millers samarbetsmodell kräver att alla individer i en grupp oavsett graden av deltagande skall hållas ansvariga.⁸⁶ Utifrån samarbetsmodellen skulle det alltså räcka med att en person orsakar en folkrättskränkning för att alla enskilda individer i gruppen skall hållas ansvariga. Statsansvaret skulle därmed öka och stater skulle i större utsträckning kunna hållas ansvariga för exempelvis samarbeten eller interferens med icke-statliga väpnade aktörer. Miller tar genom sambandsteorin och mer specifikt gemenskapsprincipen fasta på att en individ bör ha en känslomässig, kulturell, politisk eller historisk koppling till gruppen för att hållas ansvarig för gruppens ageranden.⁸⁷ Detta är däremot något som sambandsteorin inte tar hänsyn till, tillhör du en grupp oavsett om du har ett särskilt samband till gruppen eller inte så har du en skyldighet att ta ansvar för gruppens

---

⁸⁵ Miller, *Distributing Responsibilities* s.453-454

⁸⁶ Miller, *National Responsibility and Global Justice* s.119

⁸⁷ Miller, *Distributing Responsibilities* s.462

ageranden.⁸⁸ Samarbetsmodellen kräver även den att artikel 8 utvidgas för att sätta större press på staters ageranden. Som Crawford tidigare argumenterade för så kan denna breda utsträckning istället leda till att stater hålls ansvariga för saker de inte alls bör hållas ansvariga för. Det råder två uppfattningar om en utvidgning av artikel 8 och det är tydligt att Crawford och Miller står i motsats till varandra. Den likasinnade modellen ämnar att hänföra ansvar till hela gruppen och fokuserar inte på att hålla enskilda individer ansvariga. Den likasinnade modellen blir därmed ytterst aktuell för frågan om statsansvar och kontroll.⁸⁹ Den likasinnade modellen fokuserar bland annat på ett agerande i gemenskap med och stöd från sin omgivning. En stat skulle kunna komma att hållas ansvarig utifrån den likasinnade modellen i och med att de agerar i totalitet på bekostnad av staten som helhet. Som redogjorts för ovan syftar den likasinnade modellen till att ett kollektiv ansvar skall attribueras gruppen, något som är relevant i statsansvar och ansvarsfördelning. Vid överträdelse bör en stat erhålla ett kollektivt ansvar för dess agerande. Paralleller går att dra mellan den likasinnade modellen och Millers gemenskapsprincip då de båda till stor del innefattar en kollektiv tillhörighet och gemenskap. Delar du en gemenskap och samhörighet med en grupp skall du utifrån gemenskapsprincipen vara beredd på att ta på dig ansvar för vad gruppen som helhet orsakar eller åstadkommer.⁹⁰ Den likasinnade modellen går efter en ungefärlig princip och menar som tidigare nämnt att individer i en grupp har en skyldighet att åta sig ansvar för gruppens ageranden och eventuella misstag.⁹¹

Tittar vi på statsansvar utifrån Butts femte princip kan vi även här konstatera att en utvidgning av artikel 8 ARSIWA skulle vara nödvändig. En stat skall enligt Butts teori kunna hänföras moraliskt ansvar på de grunder där denne har gynnats av exempelvis krig eller militära operationer utan att själv nödvändigtvis ha medverkat i situationen. Likaså skall skyldighet för kompensation till den drabbade aktören hänföras den eller de stater som gynnats av situationen och lidandet i fråga. För att detta skall vara möjligt krävs som nämnt innan en omfattande utvidgning av artikel 8. Detta leder oss återigen till problematiken gällande stater som hålls ansvariga för något de faktiskt inte har gjort. Som svar till detta menar Butt att stater som faktiskt påverkas och/eller gynnas av en situation bär på en skyldighet att antingen ingripa när så är möjligt, alternativt vara beredda att förse de drabbade

---

⁸⁸ Miller, *National Responsibility and Global Justice* s.120

⁸⁹ Ibid s.47

⁹⁰ Miller, *Distributing Responsibilities* s. 462-463

⁹¹ Miller, *National Responsibility and Global Justice* s.120

länderna med kompensation.⁹² Staten bidrar indirekt till orättvisa och lidande och bör således anses delaktig och därmed ta sitt ansvar.⁹³ Daniel Butts femte princip talar inte för en effektiv kontroll och han ställer sig i likhet med Miller och Cassese i motsats till kravet om effektiv kontroll samt Crawford's åsikter om detta.

6. Diskussion

Rättsläget gällande vilken kontrollnivå som krävs för att stater skall hållas ansvariga för icke-statliga väpnade aktörers överträdelser av de mänskliga rättigheterna är oklar och vi kan tydligt se att det råder skilda åsikter om effektiv och generell kontroll. I följande avsnitt kommer en diskussion huruvida kraven för kontroll och styrning i ARSIWA artikel 8 bör ändras eller inte. Med hjälp av tidigare forskning samt Miller och Butts ansvarsteorier ämnar diskussionen att besvara uppsatsens frågeställningar. Vidare följer en redogörelse för mina egna tankar samt idéer och förslag om framtida forskning.

6. 1 Bör kraven för ansvar ändras?

Stater kan hållas ansvariga för icke-statliga väpnade aktörers agerande om staten har utövat en effektiv kontroll över aktören i fråga genom att exempelvis instruera aktören att agera på ett visst sätt eller utövat styrning över en särskild operation enligt artikel 8 ARSIWA. Kravet på effektiv kontroll ställer relativt höga krav på bevis av styrning och kontroll över en viss grupp samt den grad av kontroll som staten utövat över den icke-statliga väpnade aktören. Ett krav på effektiv kontroll vid varje överträdelse eller människorättskränkning genomförda av en icke-statlig väpnad aktör skulle leda till att färre stater hålls ansvariga jämfört med om ett krav på generell kontroll skulle gälla. Detta kan följaktligen leda till att fler stater som understött icke-statliga väpnade aktörer med exempelvis militär utbildning, krigsmateriel samt finansiellt stöd skulle kunna undkomma ansvar för detta. Stater kan således i enlighet med kravet på effektiv kontroll vilket ICJ gjort gällande i *Nicaragua v. USA* undkomma ansvar för sådant stöd. En sådan tolkning skulle kunna anses vara oförenlig med artikel 8 ARSIWA:s huvudsakliga syfte, att stater inte skall kunna använda sig av exempelvis

---

⁹² Butt, Daniel "On Benefiting from Injustice" s.151

⁹³ Ibid s.152

icke-statliga väpnade aktörer för att kringgå ansvar.⁹⁴ I motsats till detta skulle en tillämpning av ett krav på generell kontroll istället leda till att stater i högre utsträckning hålls ansvariga för stöd till dessa icke-statliga väpnade aktörer. Visserligen finns det en risk för att stater hålls ansvariga för handlingar som de faktiskt inte har ett reellt ansvar för. Men i och med att stater med tillämpning av ett krav på effektiv kontroll faktiskt kan kringgå ansvar så anser exempelvis Cassese att en utvidgning av artikel 8 ARSIWA är nödvändigt. Att dessutom behöva ta in andra medel och metoder, såsom jus cogens-normer för att fastställa statsansvar de nuvarande artiklarna verkningslösa. Som redogjorts för ovan råder det divergerande åsikter om huruvida artikel 8 kan eller bör utvidgas för att innefatta generell kontroll. I och med att det inte ligger i de enskilda staternas intresse att genom införandet av ett krav på generell kontroll öka de fall stater kan komma att hållas ansvariga för icke-statliga väpnade aktörers ageranden är det inte givet att en sådan utvidgning av ansvaret är möjlig. Man kan ana att stater inte vill utvidga artikel 8 och implementera ett krav på generell kontroll då detta i allra högsta grad kommer att öka statsansvaret och sätta större press och krav på stater.

Man kan titta på Nicaragua v. United States utifrån Millers ansvarsteori och de fyra principerna. Som tidigare nämnt måste alla fem principer förenas för att ansvar skall kunna hänföras staten, i detta fall USA. USA bär på ett kausalt ansvar då de försett Contras med både finansiellt och militärt understöd och därmed bidragit till gruppens operationer och ageranden. Moraliskt ansvar kan även attribueras USA i och med att USA i allra högsta grad var delaktig och förmodligen kunde förutse samarbetets konsekvenser samt det faktum att USA inte aktivt förhindrade eller stoppade samarbetet. Kapacitetsprincipen ämnar att hänföra ansvar till den aktör som har störst kapacitet att städa upp efter sig och vi kan i detta fall konstatera att USA har flest resurser jämfört med Contras. Ansvar enligt kapacitetsprincipen bör därför hänföras USA. Gemenskapsprincipen är svårare att applicera på USA i detta fall då de inte har en kulturell koppling till Nicaragua, däremot har Contras en stark nationstillhörighet till Nicaragua och kan utifrån gemenskapsprincipen anses ansvariga. För att hållas ansvarig enligt Millers ansvarsteori måste principerna kompletteras med varandra och på grund av att USA anses bäst lämpade att hänföras ansvar enligt de andra principer så räcker det inte med att hålla Contras ansvariga endast utefter gemenskapsprincipen. Millers principer är svårapplicerade när vi talar om det aktuella rättsfallet i och med att vi inte kan

---

⁹⁴ The Prosecutor v. Dusko Tadic, s.48

rikta alla principer mot i detta fall USA. Daniel Butts femte princip är även den svårapplicerad i fallet. Skulle man gå efter Butts femte princip bör vi dessutom titta på vilka länder detta samarbete har påverkat eller gynnat. Detta skulle kräva omfattande studier och analyser för att kartlägga vilka utomstående stater som gynnats en av situation. I och med att domstolen i detta fall endast rör USA, Nicaragua och Contras kan vi relativt snabbt fastslå att Butts femte princip inte är tillämpningsbar och blir därmed inaktuell för just detta fall.

6. 2 Egna tankar

Uppsatsen har redogjort för statsansvar samt generell och effektiv kontroll. Med hjälp av tidigare forskning och ansvarsteorier har uppsatsen närmast sig rådande problematik och eventuella lösningar. En effektiv kontroll innefattar som tidigare nämnt en ytterst hög tröskel för statsansvar och kräver specifika bevis för att en stat skall hänföras ansvar för en icke-statlig väpnad aktörs agerande. Utifrån Miller och Butts ansvarsteorier kan vi konstatera att en utvidgning av artikel 8 ARSIWA är nödvändig för att på så sätt öka ansvaret för stater. Detta skulle möjliggöra för domstolar och tribunaler att faktiskt hänföra ansvar till de stater som utövar en generell kontroll över en aktör och som i vissa fall faktiskt är med och orsakar överträdelser och folkrättskränkningar. Risken för att stater hålls ansvariga för mer än vad de faktiskt bör hållas ansvariga för ökar om generell kontroll eller övergripande instruktioner till en icke-statlig väpnad aktör föranleder ansvar enligt ARSIWA. Skulle en stat bevisas utöva generell kontroll över en icke-statlig väpnad aktör skulle det innebära att staten varit inblandad i aktörens organisationer eller handlingar. Att en stat har en sådan kontroll och styrning över en aktör är enligt mig ett tecken på att staten varit högst delaktig och involverad i gruppens ageranden och bör därmed hänföras ansvar. I min mening är en sådan samverkan och styrning en form av effektiv kontroll och jag understryker därmed återigen min åsikt om att artikel 8 ARSIWA bör utvidgas. De fall där staten givit övergripande instruktioner till en grupp och gruppen *inte* valt att följa statens instruktioner kommer ansvar inte att hänföras staten. De fall ansvar hänförs till en stat som faktiskt inte givit övergripande instruktioner eller utövat kontroll över gruppen kommer följaktligen vara begränsade.

Enligt Butts femte princip skall aktörer som gynnats av en en orättvisa kunna hållas ansvarig och skyldig att åtgärda situationen trots att denne nödvändigtvis inte är moraliskt ansvarig för orättvisan. Skulle denna princip appliceras i praktiken innebär det att stater kan hänföras

ansvar utan någon som helst inblandning. Butts kompletterande princip tyder på en utvidgning av artikel 8 ARSIWA som t.o.m går bortom generell kontroll. Har en utomstående stat gynnats av exempelvis krig eller orättvisor utan att vara moraliskt ansvarig för detta anser jag inte att den utomstående staten i fråga har ett moraliskt ansvar för situationen eller en skyldighet att förse kompensation till de drabbade. De stater och aktörer som faktiskt är moraliskt ansvariga och har varit delaktiga i kriget eller orsakat orättvisor som uppstått är enligt min mening högst ansvariga för situationen och bör således hänföras ansvar samt kompensera de drabbade. Daniel Butts femte princip är ytterst bred och svår att förespråka när vi talar om statsansvar i samband med kontroll och styrning. Mycket talar till att utomstående oskyldiga blandas in och hålls ansvariga om Butts femte princip skulle tillämpas i praktiken. En stat kan vara moraliskt ansvarig för en icke-statlig väpnad aktörs överträdelse av folkrätten och i vissa fall även erhålla ett juridiskt ansvar. En utomstående stat som däremot inte är moraliskt ansvarig för en icke-statlig väpnad aktörs överträdelser utan som istället indirekt har gynnats av denna situation har varken orsakat överträdelsen eller aktivt bidragit med stöd. I min mening finns det inget belägg för att ansvar skall hänföras oskyldiga utomstående stater.

Att skilja på bakåtblickande och framåtblickande ansvar i diskussionen om statsansvar kan enligt min mening anses problematiskt och svårapplicerat vid tillämpning av ARSIWA. Visserligen skulle ett framåtblickande ansvar kunna aktualiseras för en stat när denne exempelvis har större möjligheter att åtgärda någonting som en annan stat orsakat. ARSIWA avser reglera de fall stater överträtt folkrättsliga åtaganden gentemot andra stater samt till följd av detta måste åtgärda det. Det vore orimligt och omöjligt att i ett sådant regelverk särskilja aktören som orsakat överträdelsen från aktören som ska åtgärda denne. Personligen anser jag att det ter sig orimligt att en stat skall hållas ansvarig för en annan stats åtaganden under folkrätten eller kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Har en stat gått emot folkrätten anser jag att den staten skall ta sitt fulla ansvar, både omedelbart ansvar och slutgiltigt ansvar. Precis som nämnt ovan i samband med bland annat Butts femte princip så är det enligt min mening viktigt att vi särskiljer på stater som bevisligen har gått emot folkrätten från de utomstående stater som inte varit inblandade i en överträdelse.

6.3 Vidare forskning

Uppsatsen utgår bland annat från artiklarna i ARSIWA samt James Crawford och Antonio Casseses texter om statsansvar samt generell och effektiv kontroll. För en mer omfattande kritisk analys av kravet om effektiv kontroll kan fler författare inkluderas. Crawford förespråkar ett krav om effektiv kontroll medans Cassese förespråkar ett krav om generell kontroll. Uppsatsen belyser kritik från vardera sidor men intressant hade varit att inkludera ytterligare författare för att få en mer omfattande resultatdel. (se Slaughter, Anne-Marie och Burke-White, William (2002) "An International Constitutional Moment", Harvard International Law Journal, Vol 43, Issue 1 p. 1-22)

Uppsatsen redogör för kriterierna effektiv och generell kontroll, dess för och nackdelar samt när stater kan hållas ansvariga för icke-statliga väpnade aktörers ageranden. Uppsatsen lämnar emellertid en del frågetecken. Att utifrån exempelvis Millers sambandsteori dela upp ansvar stater och aktörer sinsemellan och hur detta rimligen skulle gå till är någonting som uppsatsen inte berör. En direkt tillämpning av Millers sambandsteori samt Butts femte princip ter sig inte vara ändamålsenlig. Detta då frågor som i vilken utsträckning man rimligen kan dela upp ansvar, huruvida man kan attribuera mer ansvar till en stat och mindre till en annan samt hur teorin skulle tillämpas i praktiken är inte givna. För att besvara dessa frågor hade förslagsvis ytterligare teoretiker kunnat inkluderas. Teoretiker som ställer sig kritisk till Millers ansvarsteori hade varit intressant för uppsatsens innehåll och diskussion. Sammanfattningsvis hade fler teorier och författare varit givande för framtida forskning.

7. Käll- och litteraturförteckning

7.1 Litteratur

Arvidsson, Malin, Halldenius, Lena, Sturfelt, Lina, (2018) *Mänskliga rättigheter i samhället*, Malmö bokbox förlag,

Butt, Daniel (2007) "On Benefiting from Injustice". Canadian Journal of Philosophy, vol. 37, nr. 1, p. 129-152.

Cassese, Antonio, (2007) The Nicaragua and Tadić Tests Revisited in Light of the ICJ Judgment on Genocide in Bosnia, *European Journal of International Law*, Vol. 18, Issue 14, p.649-668.

Clapham, Andrew, (2017) *Human Rights Obligations for Non-State-Actors: Where are We Now?*, *Doing Peace the Rights Way: Essays in International Law and Relations in Honour of Louise Arbour, Lafontaine, Fannie, Laracque, Francois*,
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2641390

Crawford, James, *State Responsibility The General Part*, Cambridge University Press, 2013.

Crawford, James, (2002) *The International Law Commission's Articles on State Responsibility: Introduction, Text and Commentaries*, Cambridge University Press.

International Law Commission, (2020) *Membership*, <https://legal.un.org/ilc/ilcmembe.shtml>
hämtad 2020-12-23

Kaldor, Mary (2012). *New and old wars: organized violence in a global era*. 3:e upplagan.
Cambridge: Polity

Lubell, Noam, (2010) *Extraterritorial Use of Force Against Non-State Actors*, Oxford University Press.

McBeth, Adam,(2008) *Every Organ of Society: The Responsibility of Non-State Actors for the Realization of Human Rights*, *Hamline Journal of Public Law & Policy*, Vol. 30, Issue 1, pp. 33-88

Miller, David, (2001) *Distributing Responsibilities*, *Journal of Political Philosophy*, Vol.9 Issue 4

Miller, David, (2007) *National Responsibility and Global Justice*, Oxford University Press.

Moses, Jeremy, (2014) *Sovereignty and responsibility power, norms and intervention in international relations*, Basingstoke : Palgrave Macmillan.

Regeringen, *Folkrätt*, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/folkratt/> hämtad 2020-12-08

Svenska akademins ordbok, *Ansvar*, (2009) <https://svenska.se/tre/?sok=ansvar&pz=1>

Talmon, Stefan, (2009) *The Responsibility of Outside Powers for Acts of Secessionist Entities*, *International and Comparative Law Quarterly*, Vol. 58, Issue 3, pp. 493-518

Trapp, Kimberley. M, (2011) *State Responsibility for International Terrorism*, Oxford University Press.

United Nations, *The Foundation of International Human Rights Law*, <https://www.un.org/en/sections/universal-declaration/foundation-international-human-rights-law/index.html> hämtad 2020-12-31

University of Cambridge, *Professor James Crawford*, <https://www.law.cam.ac.uk/people/jr-crawford/19> hämtad 2020-12-31

7. 2 Rättsfall

Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America), Merits, Judgement, I.C.J. Reports 1986

The Prosecutor v. Dusko Tadic, Judgement, IT-94-1-A, International Tribunal for the former Yugoslavia, Appeals Chamber, 15 juli 1999

Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro), Judgement, I.C.J. Reports 2007

